

TEDENSKÉ SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto VII.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1931.

50. številka.

Petdesetletnica pisatelja dr. Ivana Laha

Ivan Lah! Kdo ne pozna njegovih Upornikov, Brambovcov in drugih krasnih povesti. Kaj pa je z njim, vprašujete. Nič hudega, te dni je Abrahama videl.

Ivan Lah se je rodil v Trnovem pri Ilirski Bistrici dne 9. decembra 1881. Mlada leta so mu potekala v Smarju na Dolenjskem, kjer še sedaj žive njegovi in kjer si je bil letos postavil ličen dom, v slogu naših boljših kmečkih hiš, da se semkaj zateka, ko se naveliča ljubljanskega gosposkega sveta in da tu v blaženi vaški tišini, v solncu, med polji prebije svoje velike počitnice.

Solal se je v Ljubljani, na univerzo pa je šel v Prago, kjer je študiral slovanske jezike in modroslovje. L. 1910. je bil na Karlovem vseučilišču promoviran za doktorja. Najprej se je posvetil žurnalistiki. Izdal je dnevnik »Dan«, ki je bil najizrazitejši organ jugoslovenske misli pred vojno na Slovenskem. Mnog čitatelj se še živo spominja »Dneva«, zlasti njegovih člankov za časa balkanske vojne. Naravno je, da so dr. Laha takoj po izbruhu vojne aretirali in pozneje kot politično osumljenega poslali na fronto. L. 1917 je bil na romunski fronti nevarno ranjen in je preležal več mesecev v praški bolnici. Po prevratu je bil nekaj časa spet časnikar, potem pa je prevzel službo profesorja na ženski gimnaziji v Ljubljani, kjer deluje še danes.

Ivan Lah je začel pisati že kot gimnazijec. Njegova prva dela so izhajala v »Domu in svetu«. Od l. 1905. sodeluje stalno v »Ljubljanskem Zvonu«, leto kasneje pa se je oglašil tudi v »Slovanu«.

Ze zgodaj ga je osobito zanimalo dvoje: dolenjsko ljudsko življenje in preteklost našega naroda. Mohorjeva družba je l. 1906. izdala njegovo

prvo večjo povest »Uporniki«, ki je bila v tistih časih zelo čitana knjiga. V istem letu je priobčeval »Slovan« dr. Laha roman »Iz časov romantike«. L. 1907. je izšla njegova, morda najboljša knjiga, zbirka novel »Vaška kronika«. Velike namene je imel s svojim romanom »Brambovci«, ki ga je v letih 1909—11 izdala »Slovenska Matica«. Dejanje te mogočno zasnovane slike ilirskih časov kaže dobrega pripovednika in je samo škoda, da se pisec ni več vrnil k tako velikemu tekstu. Večja je tudi njegova starokorotanska povest »Angelin Hidar«, ki je izšla l. 1923. pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani. Letos je izdal pri »Vodnikovih družbi« zgodovinsko povest »Sigmovo maščevanje«, ki ga pravkar z veseljem čitate.

V prvi dobi svojega književnega razvoja je dr. Lah pisal tudi epske pesmi. V dramatik se je poizkusil z »Nočjo na Hmelniku« in »Pepeluhom«. Pisal je tudi za otroke. V publicistiki se je uveljavil v »Knjigo spominov«, »Vodniki in preroki« in »V boju za Jugoslavijo« (2 dela), knjigah, ki so — zlasti drugi dve — razširjeni v mnogih tisočih izvodov med slovenskim ljudstvom.

Dr. Lah je objavil dolgo vrsto književnih in drugih člankov in razprav, ki jih najdeš po raznih naših časopisih. Posebno mnogo je pisal o češki književnosti. Časnikarska žilica mu tudi sedaj ne da miru in se rad oglašja v dnevnikih.

Kot pripovednik razodeva dr. Lah živahno fantazijo in močno čustvenost; rad podlega zanosu in hoče tudi v čitatelju vzbuditi navdušenje za reč, ki je pisatelja vnela. Zato včasih idealizira svoje osebe in kaže nekako novoromantično stremljenje. Iz njegovih spisov veje vedrost, vera v človeka in v življenje, priznanje k narodu in njegovim posebnostim.

Naj nam tako mlad, kakor je vzhle srečanju s Abrahamom, ustvari še mnogo lepega!

Proslava narodnega Zastopnik kralja pri krstu devetega sina praznika

Nj. Vel. kralj in kraljica zapuščata po zahvalni svečanosti Saborno cerkev.

V Sv. Križu pri Kostanjevici so imeli, kakor smo že poročali, preteklo nedeljo izredno slovesnost. Vršil se je krst devetega sina in trinajstega otroka posestnika Alojzija Colariča iz Dola, brata pokoj. majorja Martina Colariča, predsednika ZSV. — Novorojenčku, ki so ga krstili za Andreja, je boter Nj. Vel. kralj Aleksander, zastopal pa ga je g. polkovnik Dragotin Purč iz Celja, v čigar spremstvu so bili zastopnik sreskega načelnika kapetan korvete Pfeifer, adjutant kapetan Mejac, dr. Borštner iz Krškega, zastopnik krškega Sokola br. Rupret, solski nadzornik Levstik in več dam in drugih gostov. Botrica pa je bila gospe Pepca Kerinova.

Srebrna poroka

Pretekli teden je obhajal srebrno poroko po vsem celjskem srezu znani zakonski par Franc in Avgustina Praterner, posestnika v Gaberju pri Celju. Na levi strani vidimo jubilantovega starega očeta, na desni pa starejšega sina Avgusta. Ob jubilantkini desnici stoji hčerka Ljudmila z možem, poleg njega pa hčerka Fanči. Ob levici matere pa stoji hčerka Štefica, njena desna roka v gospodinjstvu. Jubilantoma želimo še mnogo lepih in zdravih let.

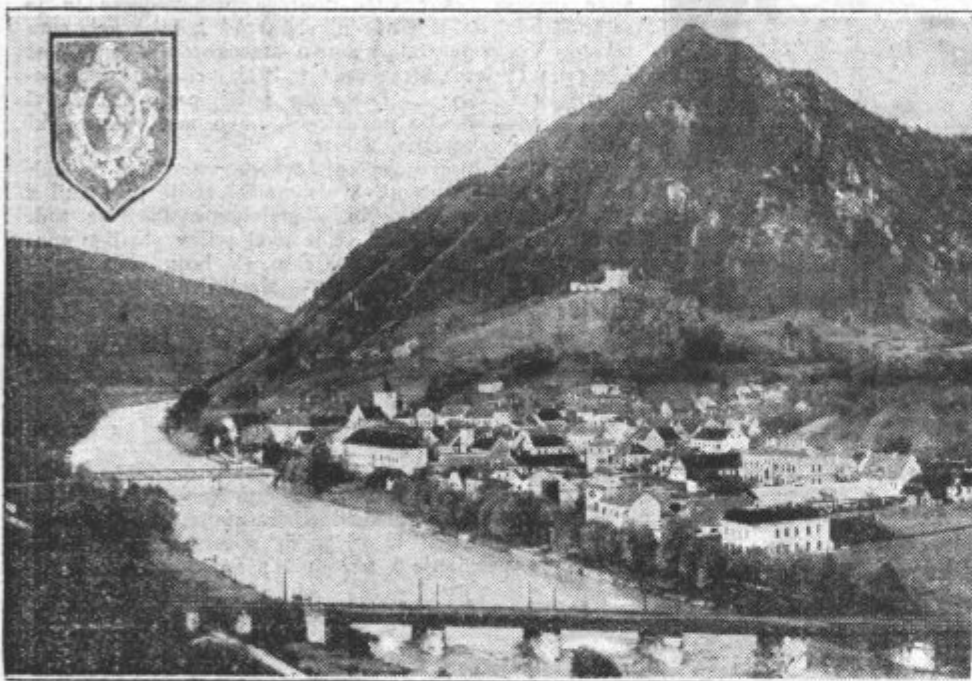
Slika desno:

1. december na grobu dr. Žerjava

Skupina naraščajnikov Sokola I. je na narodni praznik pod vodstvom br. Prosenca obiskala grobove zaslužnih pokolskih delavcev ter prižgala svečke. Posebno se je pomudila na grobu dr. Gregorja Žerjava in soproge Milene, ki je bila podstarostinja Sokola I.

Zdravilišče Laško

Odkar je prevzel laške toplice Okrožni urad za zavarovanje delavcev, je blagodejna laška voda doetopna najširšim krogom.

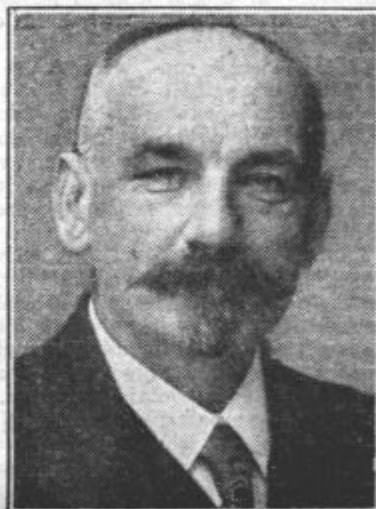
Naš novi moderni Smučarski dom

Nova krasna planinska postojanka na Slatini pri Ratečah bo svečano otvorjena dne 20. t. m.

Veleposestnik Franc Slanc †

V Litiji so prejšnji teden položili k večnemu počitku veleuglednega tržana, velepostnika Fr. Slanca. Pokojnik, ki si je pridobil mnogo lepih zaslug za napredek Litije, ni mogel preboleti smrti svoje ljubljene soproge, ki mu je umrla pred letom. Preteklo nedeljo ga je zadela srčna kap. Njegova smrt je vzbudila v širokem krogu znancev globoko obžalovanje in sočustvovanje z otroki, ki so v enem letu izgubili oba roditelja.

Slika desno:

Nov slovenski rekord

Toliko se piše vedno o rekordih (prvenstvih) in se proslavljajo prvenstveniki. Tudi mi smo iztaknili takega prvenstvenika. Jurij Rogina je to, rojen 1841. v Gornj. Suhorju. 8. novembra letos je šel prvič v življenju volit, prvič se je vozil v avtu in to je njegova prva slika.

Cecilija Ambrožičeva †

Tužno je odjeknila vest v gorenjskem kotu, da se je presilila v večnost blaga žena Cecilija Ambrožičeva, ali kakor smo že splošno rekli: Mreščeva teta. 27 let je živela kot vdova po daleč po svetu znanem čebelarju Ambrožiču, ki si je stekel na področju čebelarstva neverjetnih zaslug. Po smrti svojega soproga pa se je do poslednjih dni bavila sama s čebelarstvom in je bila tudi na tem področju čisto doma.

Vse prebivalstvo je cenilo njeno dobro srce. S polno roko je vedno delila na levo in desno in prav posebno društva jo bodo neizmerno pogrešala kot najboljšo članico podpornico. Bila je članica Sokola, Gasil. društva, Ciril-Metodove družbe, Planinskega, Čebelarskega, Kmetijskega in drugih društev. Po svojem prepričanju je bila vseskozi navdušena Jugoslovenka. — Vsa narava se je odela z belo kopreno, ki nas je tako presenetila kakor njena smrt. Mnogo prerano se je zagrnil nad pokojnico črna grob.

Amerika ima tudi najdaljši most na lok

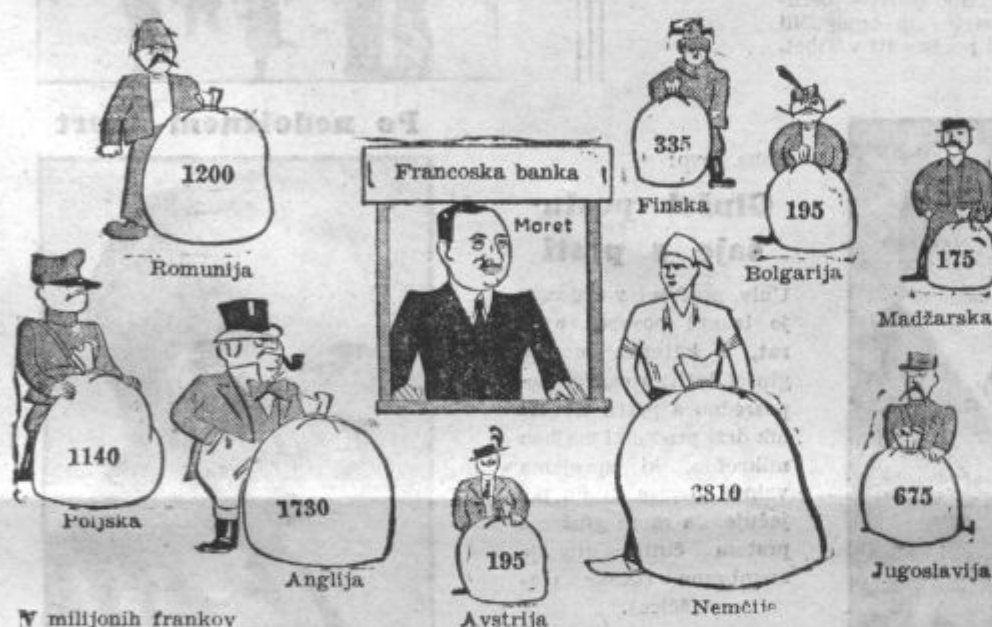
Pogled na novi »Kill van Kulle« most čez reko Hudson med Bayonne in Port Richmond. Tesno pri New Yorku sta torej zdaj največji viseči (Washingtonov) in najdaljši most v obliki loka na svetu.

Prvi črni minister

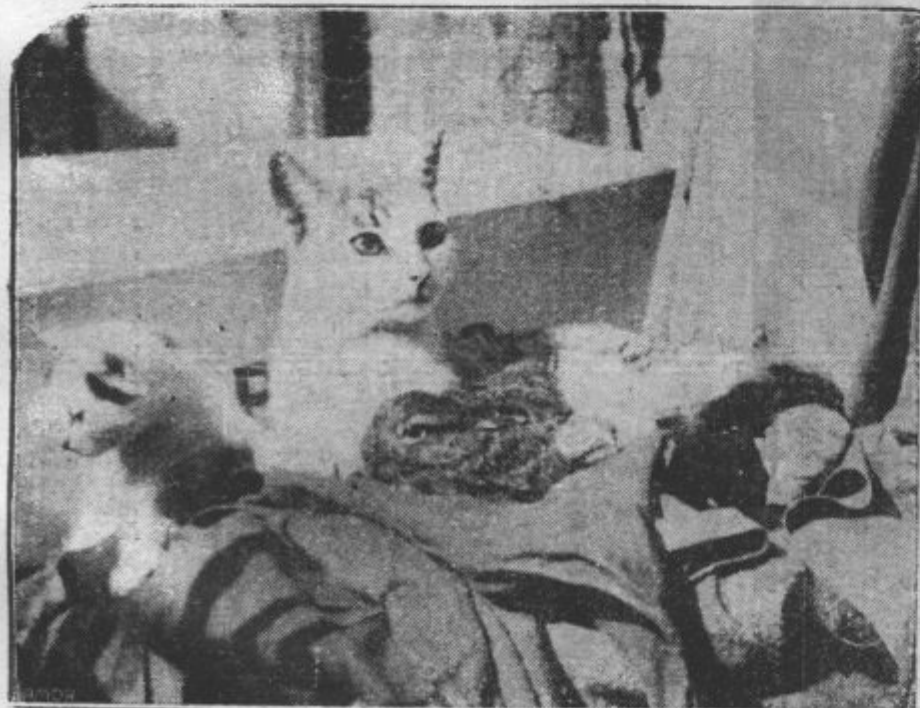
Prvi črni minister v Franciji Diagne se razgovarja s sudanskim črncom.

Francija kot upnica Evrope

Francija, ki je že pred vojno igrala veliko vlogo kot upnica Evrope (n. pr. Rusije), je kmalu po stabilizaciji franka zopet pričela dajati posojila posameznim državam. Od leta 1925. so Francozi vložili v obveznice tujih držav že okrog 8 in pol milijarde frankov ali 18.9 milijarde Din.

Mačka — zajčkova mati

V Berneuxu na Francoskem je neka mačka, ki poleg svojega mladega mačeta doji tudi mladega zajčka. Ta mačka je pač redek primer slepe krotkosti, ali bolje: materinstva, spričo katerega je v njej popolnoma zamrl smisel za plen, ki je lasten mačjemu plemenu.

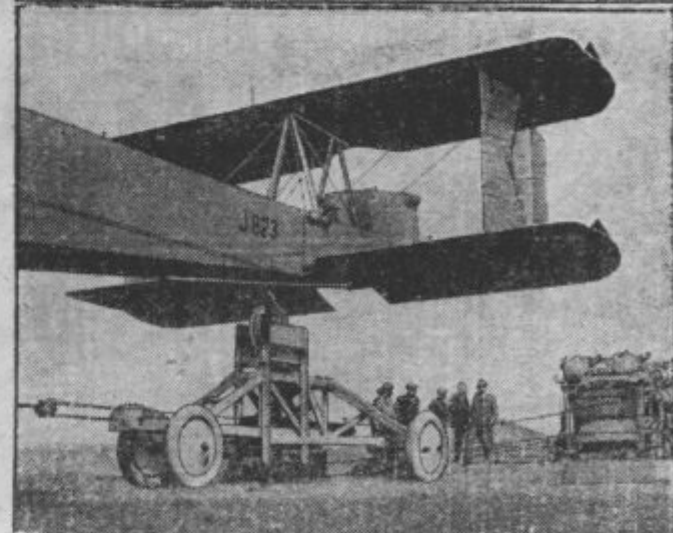
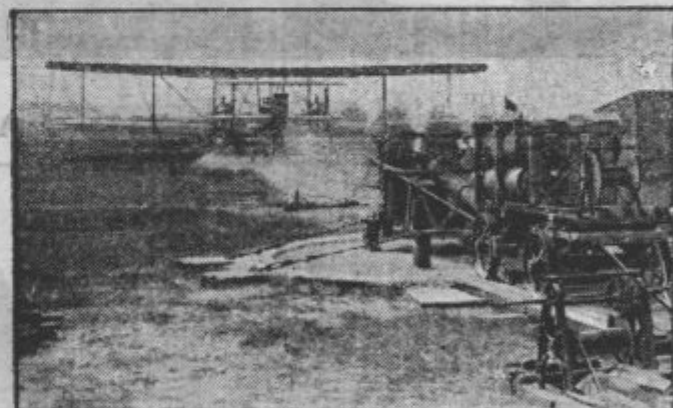
Slika desno:

Japonski poveljnik v Mandžuriji

General Honjo, poveljnik japonskih čet v Mandžuriji, ki je vodil boje ob reki Noni kakor tudi pri Mukdenu in Tientsinu.

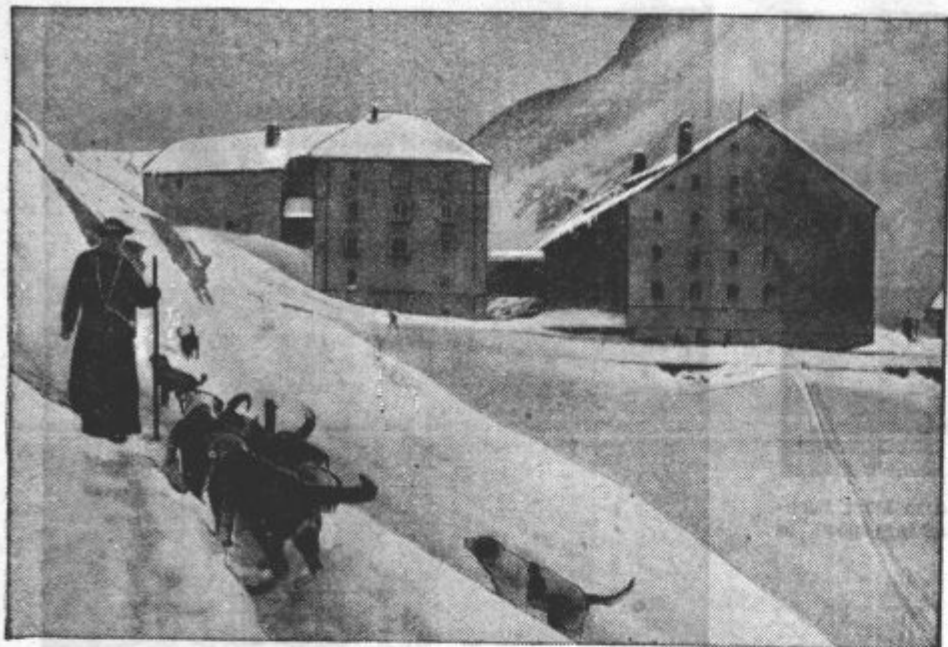

Vzlet težkih bombnih letal na katalpultih (odbijalnih strojih)

Na angleškem vojaškem letališču Famborough (Hampshire) so napravili prav dobro uspele poskuse z novimi katalpulti, s pomočjo katerih lahko zletijo najtežja bombna letala, ne da bi potrebovala dolgega zaleta, kakor če vzletijo zgolj z lastno motorno silo. Zgoraj: bombno letalo, zagnano s katalpultom, doseže mahoma za vzlet potrebno brzino. Spodaj: rep letala počiva na posebnem vozičku, ki mu da potreben pospešek.

Konec samostana na prelazu Sv. Bernharda v Švici

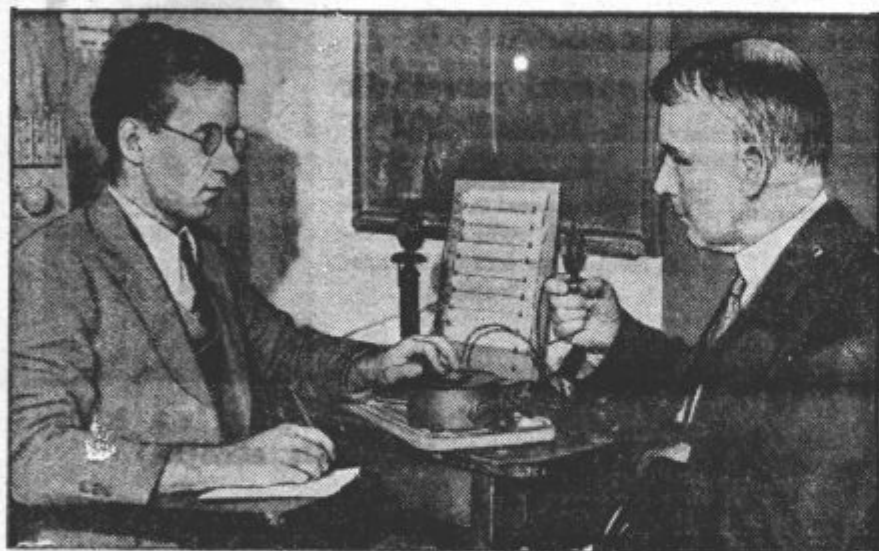

Težko se najde kdo, ki bi že ne slišal kdaj o menihih sv. Bernharda, ki stanujejo že stoletja visoko na gorskem prelazu v Alpah. Vzgojili so posebno pasmo psov — bernhardincev, ki so izsledili mnogo onemoglih popotnikov sredi zametov in omogočili njihovo rešitev. Sedaj se nameravajo bratje sv. Bernharda s svojimi psi izseliti v Tibet.

Slika desno:

Uradniške demon- stracije

Sklep romunske vlade, da je treba iz razlogov štednje skrajšati tudi uradniške plače, je povzročil med uradničtvom veliko vznemirjenje. Skoraj vsak dan se vrše velike demonstracije v Bukarešti proti znižanju plač.

Slika levo:

Glušci poslu- šajo s prsti

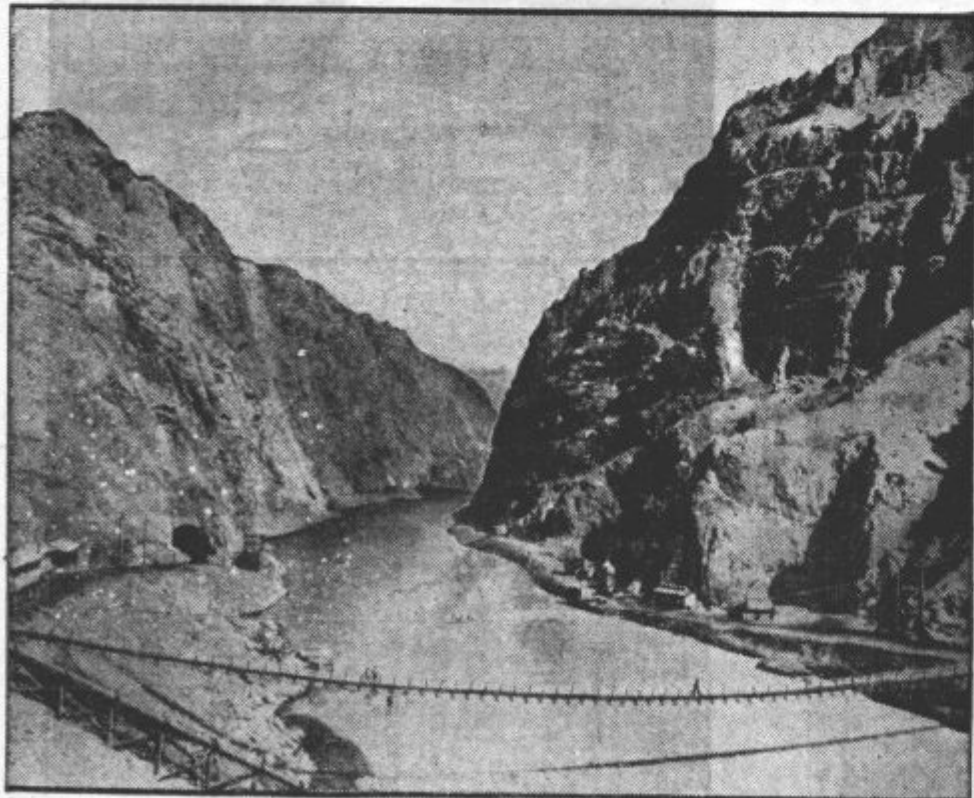
Univ. profesor v Chicagu je izumil poseben aparat, s katerim morejo glušci čutiti govorico neposredno s prsti. Govornik drži pred usti majhen mikrofoni, ki sprejema valove govora in jih pojačuje, da more glušec s prstom čutiti gibanje membrane (tanke ploščice).

Po nedolžnem zaprt

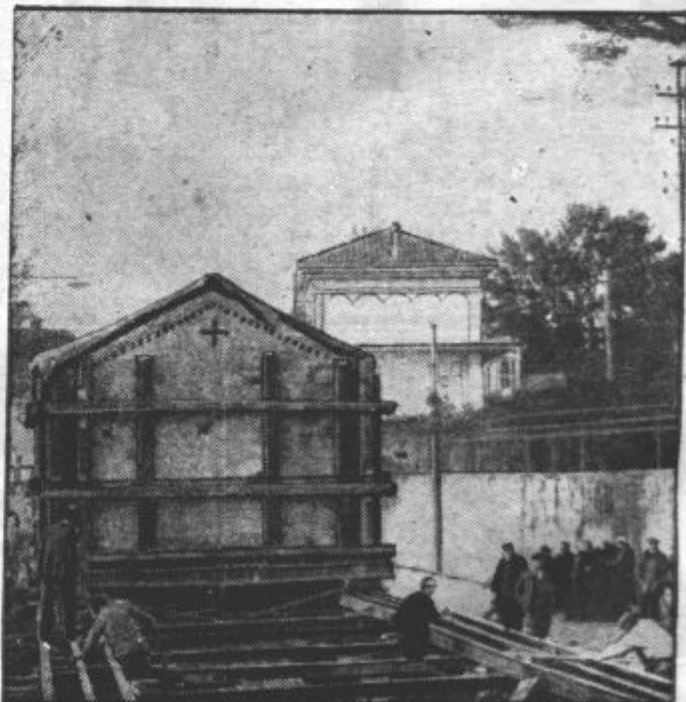
Ameriški delavski voditelj Tom Mooney sedi že 15 let v neki kalifornijski kaznilnici. Obsodili so ga zaradi dinamitnega napada v San Franciscu, čeprav so ga razne osebe v usodnem času videle drugje in so tudi skušale dokazati njegov alibi. Zdaj se trudi newyorški župan Walker, da bi se razprava proti Mooneyu obnovila in dokazala njegovo nedolžnost.

Ogromna dolinska pregrada v Ameriki

Kakor znano, trpe srednje južne države v Ameriki (Arizona, Colorado in Nevada) na velikem pomanjkanju vode. Velikanske ploskve plodne zemlje leže nelzrabljene in neobljudene. Zdaj pa bodo zgradili na reki Colorado pri Los Vegas v Nevadi velikansko dolinsko pregrado, imenovano po predsedniku Hooverju, za katero se bo nabrala voda, ki se bo po kanalih odvajala na polja. Pregrada je preračunjena na okroglo 4 milijarde Din.

Celo cerkev so prestavili

V majhni italijanski vasi Pianezza pri Turinu so morali iz prometnih razlogov premestiti 800 let staro cerkev.